

HELENA NĚMCOVÁ
LETMÁ ZNÁMOST

Helena Němcová
Letmá známost

Eroika

Helena Němcová
Letmá známost

Eroika | Praha | 2013

© Helena Němcová, 2013

© Eroika, 2013

ISBN 978-80-87409-23-7

2012

Jmenuju se Hana Pravčická a je mi něco málo přes sedmdesát. Mám dceru Hanku, zetě Jiřího, vnučku Bětku a vnuka Honzu. Jsem učitelka, už dlouho v důchodu, a bydlím v garsonce na Smíchově. Když sedím u okna, vidím Vyšehrad, a když vstanu a přejdou k oknu, můžu pozorovat řeku a lodičky. Garsonku jsem si koupila hned po Hančině svatbě. Nač by mi byl větší byt, zvláště dneska, když jsem už opravdu sama? To říkám jen proto, abyste věděli, o kom je řeč. A teď si sednu a zavřu oči. Ne že bych chtěla usnout, ale asi se trochu budu hrabat... V čem? V těch neuvěřitelných více než čtyřiceti letech.

Přitiskla jsem čelo na okno. Dole na asfaltce, po které skoro nic nejedí, si holky namalovaly panáka a jedna z nich skáče. Taky jsme tak se sestrou kdysi skákaly: Nebe, peklo, ráj... Kolik hodin pekla je potřeba pro jedinou minutu nebe? O ráji ani nemluví, tolik pekla, kolik je ho potřeba na ráj, bych asi neunesla. Ale i ty chvílky nebe za to stály. Za to peklo. Stály?

Na stole se válí Tomášova tužka, včera luštil křížovku. Kam se vlastně poděla? Hledám ji, jako by na tom kusu papíru záleželo. Včera luštil a dneska už není. Tomáš není, uvědomuju si a praštím pěstí do stolu. A proč mě vlastně zavezli sem, chtěla jsem přece domů! Jsi tady doma, povídal Tomáš, ale ne, nikdy jsem tady doma nebyla a ani nemohla být. Všude, na každém hrníčku, kastrolku, noži jsem cítila její otisky, její ruce. Bylo to všechno jejich, ne naše... Tolik jsem se snažila, na mou duši. Tomáš se nechtěl stěhovat ke mně do Prahy. Tenhle byt si postavili s Pavlou skoro sami - s Pavlou, s Pavlou, s Pavlou - a ta Pavla je a byla tady pořád, v každém koutě, za oknem, všude. Mrtvá a živá: kolikrát jsem tu knížku měla v ruce, a nakonec jsem ji pochopila. Mrtvá neodchází, mám ji za zády, ona je tady doma. S Tomášovým odchodem se vrátila víc než předtím. Je jí plný byt, je ve všech koutech, nepřeje si, abych tady byla, jsem vetřelec, nechtěný host. Tomáši, proč?

Snad už je s ní, nevěřím na posmrtný život, ale ona mi ho vzala teď už definitivně, napořád. Nechci tady být, bez Tomáše nemůžu, bezúčelně chodím z místa na místo. Zařizovat nic nemusím, o všechno se postarají Petr s Pavlínou. Táta si přál zpopelnit a urnu dáme vedle mámy, říkal Petr, kdepak, moje příští urna k Tomášovi nepatří, jako jsem podle nich k němu nepatřila ani já. Uvařila bych si kafe, ale ne, dám si ho v automatu na nádraží. Kdy mi vlastně jede vlak? Sbaleno mám za chvíli, nic jsem tady nenechala, jen kousek života.

Půl roku, co to znamená? Nic, kousíček věčnosti. Počkám na nádraží, k večeru něco do Prahy pojede. S kufrem v ruce odcházím. Pryč, nadobro.

Sedím na tvrdé židli, tlačí do zadku, vrtím se a kolem uší mi šplouchá monotónní hlas přednášejícího. Zjevně ho to taky nebaví, radši by asi byl někde na dece u řeky. Je krásně, slunce pere do oken a je tady k nedýchání. Proč mě, učitelku češtiny a dějepisu, vyhnali na tohle školení? Proč mám poslouchat tlachy o politické ekonomii, k čemu mi to bude? Hlavou se mi honí, jestli můj manžel Ivan nezapomněl dát Haničce léky, ale ne, je pečlivý, dokonce až moc. Večer mu budu muset z hotelu zavolat. Jakkpak si tam beze mě vedou? Snad našli ten guláš v mrazáku, nezapomněla jsem ho popsat? Hlas řečníka mi zase skočil do myšlenek, stejně nevím, co povídá, ztratila jsem nit. Snažím se poslouchat, slyším, ale nevnímám, stejně jsou to jen tlachy, snad se to teď trochu změní, i když... Dubček kouká ze všech koutů a plotů, lidi jsou možná trochu veselejší, jsem taky optimistka? Nevím. Zas jsem se zatoulala v myšlenkách, no co, nikdo mě z toho zkoušet nebude. Jakkpak se má Hanička ve školce? Už si tam zvykla, ale trvalo to! Hlavně aby pro ni Ivan stihl včas dojít, když přijdeme pozdě, učitelka se tváří, jako by jí sekali ruku, Taky se jí už chce jít domů a kvůli zpožděným rodičům nemůže. Ale Ivan to stihne, kladla jsem mu to na srdce a Hanička je jeho všecko, tak snad se bude trochu snažit. Jen aby si cestou nedali zmrzlinu, je horko, ale Hanička ještě pořád není úplně v pořádku...

Na klíně mi přistál složený lísteček, rozbálím ho: „Nešla byste radši na kafe?“ Ohlízím se, za mnou se usmívají velké modré oči. Už jsem si ho všimla ráno, koukal se po mně, ale viděla jsem ho dneska při začátku školení poprvé. Kývnu a špitám: „Šla, ale přece nemůžeme...“

„Můžeme,“ slyším, „jen dělejte, že se vám udělalo nevolno, a já vás doprovodím!“ Přece nebudu vyvádět jako malá holka, ale proč vlastně ne? Smysl pro humor a nuda z přednášky

udělaly svoje, trochu jsem se naklonila a přitiskla kapesník na pusku. Za mnou se zvedla ruka.

„Soudruhu,“ slyším, „tady soudružce se udělalo špatně, asi z toho horka, dovolíte, abych ji vyprovodil ven?“

„Samozřejmě,“ kývá přes brejle přednášející, „a kdybyste se už nemohli vrátit,“ dodává s trochu lišáckým úsměvem, „asi ví svoje, „tak si zbytek přednášky přečtete ve skriptech, večer je dostanete.“

Vstávám a šineme se na chodbu, za dveřmi se neudrším a chechtám se jako blázen.

„Potichu, ať nás neslyší,“ šeptá, bere mě za ruku, utíkáme chodbou, na chodníku se otáčí: „Tak kam?“

„Kamkoli pryč od ekonomie,“ ještě se trochu zajímám utajovaným smíchem, i když teď už bych mohla spustit naplno. „Ale možná by byla lepší zmrzlina, když je tak vedro!“

„Tak jo,“ souhlasí. „Náhodou jsem si všiml cukrárny za rohem, tak jdeme!“

Nad miskou citronové zmrzliny s kopcem šlehačky chvíli mlčíme. „Odkudpak jste přijela?“ přerušuje ticho, ale nepustí mě ke slovu. „Já jsem Tomáš Pravčický a učím v Hradišti češtinu, dějepis a teď taky angličtinu. Je mi čtyřicet, aby informace byla kompletní.“

„A já jsem Hana Říhová, taky učím češtinu a dějepis, v Praze. Jsem vdaná, manžel je Ivan a mám pětiletou Haničku. A teď už víte všechno,“ zabořila jsem lžičku do zmrzliny.

Kouká na mne přes stůl: „Taky jsem ženatý, dcera Pavlínka má devět a syn Petr sedm let. Proč mě poslali na tohleto školení, nevím, ale,“ natahuje ruku k mojí, „teď už jsem rád, protože... Ale k čemu poklony, na ty bych vás asi nenachytil, nemám pravdu?“

„Poklony má ráda každá ženská,“ patlám se v roztékající zmrzlině, „ale radši dojezte tu zmrzlinu, než z ní budete mít polívku,“ napřahuju lžičku k jeho misce.

„Tak ji vypiju,“ vysrkne zbytek pochoutky. „A co kdybychom si šli večer někam sednout na skleničku?“

„To by šlo,“ souhlasím, „jen musím zavolat domů, jestli je

všechno v pořádku a jak si beze mne vedou. Na večer nemáme program?“

„Ne, nechají nás vydechnout a strávit všechno, co do nás celý den hustěj. Přednáška je až zítra od devíti - vidíte, i vyspat nás nechají,“ usmívá se. Pomalu procházíme rozpáleným náměstím, zahýbáme a blížíme se k mostu. „To je Otava a nejstarší kamenný most v Čechách - ale to určitě víte,“ obrací se ke mně. Opřeni o zídku koukáme na ubíhající vodu.

„Co kdybychom si tykali - jsme přece kolegové,“ vhrknu okamžitý nápad.

„Rád - tak tedy Tomáš,“ naklání se ke mně a ta pusa není jen kamarádká, bere mne kolem ramen a kouká mi do očí.

„A já jsem Hanka,“ snažím se podstoupit, ale drží mě pevně. Za chvíli se přece jen vysmeknu, ale ať je to jak chce, to objetí bylo příjemné. Propána krále, holka, co to děláš? ptám se sama sebe, ale letní den a řeka a město plné kouzla dnes už zapomínaného Fráni Šrámka dělají svoje.

„Chtěl bych tě potkati v lukách,“ šeptne mi do ucha, ne, to už je moc, jak to, že myslíme oba na totéž?

„V lukách štípaj komáři,“ snažím se odlehčit až moc důvěrnou chvíli.

„Tak teda večer, to už komáři spěj,“ naváže a usmívá se.

„Večer jsi mě pozval na skleničku,“ namítám, „a tu v lukách určitě nemají!“

„Jenže,“ obkroužil mi prstem pusy, „můžou mít, když si ji vezmeme s sebou!“

Představila jsem si takový večer, sedíme na kameni uprostřed louky, nad hlavami nebe plné hvězd, oči blízko sebe... No ne, holka, kam chodíš na ty červenoknihovnické banality, usmívám se sama sobě a asi je to vidět, protože se ptá: „Čemu se směješ?“

„Jen tak, možná tomu horku nebo řece nebo - ani nevím, jenom je mi dobře,“ odpovím a obracím se k odchodu.

„Už jdeme?“ zeptá se a stojí na místě.

„Jo, musím z hotelu zavolat domů a převlíknout se a vůbec...“

„A vůbec...“ pitvoří se. „Tak dobře, jdu s tebou a sejdem se - za hodinu?“

„Spíš za půldruhé, nevím, jestli se hned dovolám. A co takhle večere?“ ozval se hlad, v poledne jsem toho v tom vedru moc nesnědla.

„Večeři si dáme taky v lukách, neboj, všechno obstarám, přijdeš k hotovému,“ slibuje.

„Tak v půl osmý tady,“ rozcházíme se v hotelové hale. Nevím, jestli dělám dobře, měla bych jít počestně na večeři s kolegy a pak do pokoje, něco si přečíst nebo poslouchat rádio nebo... Co nebo? Proč bych si vlastně nemohla dopřát trochu romantiky? Pak už zas nastane každodenní rutina. V pokoji se svalím na postel, koukám do stropu, musím zavolat domů, zkusím to, Ivan má, doufám, tolik rozumu, že Haničku neťahá dlouho do večera venku, i když je krásně. Po několika zazvoněních zvedá Ivan telefon.

„Tak jak to jde, už jsi moudřejší?“ zeptá se.

„No, trochu,“ přisvědčím, „ale hlavně mi řekni, jak je Haniče, nezapomněli jste na léky? A večeřeli jste? Našli jste v mrazáku ten guláš?“ pálím otázky jednu za druhou.

„Počkej, jedno po druhém,“ přerušil mě. „Haniče je dobře, léky dostala, guláš jsme nehledali, protože jsme si zašli na večeři do přepychové restaurace na rohu. Guláš tam měli taky, ale Hanička splivla řízek s kaší a teď se chystá jít spát - právě jsem ji šel osprchovat, když jsi zavolala. A jak ty - je to k vydržení?“

„Jo, celkem jo,“ představila jsem si Tomášovu ruku kolem ramen. „Přednášky nejsou sice nic moc, to víš, kecy a kecy, ale dá se to vydržet. Tak si to tam beze mě hezky užívejte a chovejte se mravně!“ končím hovor.

„Copak my,“ neodpustí si Ivan, „jen abys ty tam nepotkala nějakého neodolatelného - já bych ti dal! A pozejtří se na tebe budeme těšit, zavolej, kdy a kam přijedeš, a přijdeme ti s Haničkou naproti, chceš?“

„Docela jo, určitě zavolám. A taky se na vás těším,“ do dávám a jsem ráda, že mám hovor odbytý. Přehrabuju se

v kufříku. Co si mám vzít na sebe? Jestli to s těma lukama myslel vážně, chce to pláťáky, tričko a svetr, kdyby se udělalo chladno. Ale co když mě potáhne třeba do nějaké prima restaurace? Ale co, řekl v lukách, tak v lukách!

Je za pět minut půl osmé, krotím netrpělivost, přece nemůžu do haly vtrhnout první, vypadalo by to, že se už nemůžu dočkat. Pětiminutové zpoždění je tak akorát, vteřinová ručička na cestovním budíku se courá, no konečně, půl a tři minuty, svetr přes ruku a jde se. Tomáš sedí v hale, u nohou košík přikrytý ubrouskem. Vyskočil a jde mi naproti.

„Jsi přesná jako autobus,“ podává mi ruku a pak se shýbne pro košík. „Tady je zakletejch spousta kouzel.“

„A kde jsi, prosím tě, vzal tak narychlo košík?“ popouštím uzdu zvědavosti.

„Když se chce, jde všecko,“ mhouří oči. „Vlastně to nebylo tak těžké, půjčil jsem si ho v recepci. Třeba bych ho i koupil, ale v žádném krámě s košíkama nemají tak dlouho otevřeno. A jde se!“ bere mě za loket. Dědek recepční za námi kouká, je zvědavěj, ale co má taky v tom trochu ospalém večeru dělat? Hotel je plný, naděje na nové návštěvníky mizivá, tak kouká, co se kde děje. No a co?

Přecházíme most, pak jdeme pěšinkou mezi chatkami, tu a tam zavoní ohniček, asi pečou buřty. Cesta se zatáčí pryč od chat, kampak vede? Jsou taky cesty odnikud nikam, na takových se člověk nejspíš ztratí nebo chodí sem a tam a nakonec ani neví, odkud vlastně... Ale co mě to zase napadá, Tomáš podusává vedle mě a mlčí.

„Ty tu cestu znáš?“ prolomím ticho.

„Neznám,“ odpoví, „a je to důležité? Někam určitě vede, tak co?“

„A co když nevede nikam?“ zopakuju svoje předchozí přemýšlení.

„Každá cesta někam vede,“ odporuje. „Co by to bylo za cestu, kdyby nikam nevedla?“

„Asi máš pravdu, co by to bylo za cestu? Třeba vede do pekla!“